

Albertslunds Kommunes beredskabsplan om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol samt ekstremisme

Vedttaget af Kommunalbestyrelsen den 10.10.23.

Del 1: Formål og definition

Formål

Beredskabsplanen for æresrelaterede konflikter (ÆK) og negativ social kontrol (NSK) er et redskab til de medarbejdere i Albertslund Kommune, som enten er eller kommer i berøring med borgere, som udsættes herfor.

Beredskabsplanens formål er at give medarbejdere et generelt indblik i ÆK og NSK og fungere som baggrundsmateriale til at forstå, opspore og interessere sig for de borgere, som er/kan være udsat for ÆK eller NSK.

Beredskabsplanen skal, sammen med Action Cards, derudover også fungere som et relevant opslagsværk i forhold til at finde frem til hvem medarbejderen skal kontakte ved mistanke om ÆK eller NSK samt hvilke relevante aktører, der findes på området.

Vedrørende ekstremisme og radikalisering:

Sager vedrørende ekstremisme og radikalisering håndteres af Den kriminalpræventive Enhed. Sager om ekstremisme håndteres efter det gældende enkeltsagskoncept for kriminalitetsforebyggelse, idet det er omstændighederne for den enkelte borger, der skal handles på.

Der laves ikke en særskilt beredskabsplan for ekstremisme.

Definition af begreberne 'æresrelaterede konflikter' og 'negativ social kontrol'

Beredskabsplanen benytter den definition, som Styrelsen for International Rekruttering og Integration har udarbejdet.

Æresrelaterede konflikter er fænomener, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familieformer, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme. Kollektivet kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande.

For at beskytte eller genoprette kollektivets ære og omdømme anvendes en række handlinger til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd. Handlingerne omfatter negativ social kontrol, trusler, udøvelse af forskellige former for vold (fysisk, psykisk, seksuel, økonomisk, digital og stalking), drab, kvindelig omskæring, tvangsægteskaber og udlandsophold, der er til skade for barnet eller den unges sundhed og udvikling, f.eks. genopdragelsesrejser.

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer.

Negativ social kontrol kan blandt andet komme til udtryk som begrænsning af individets muligheder for at træffe alderssvarende valg for sit eget liv, herunder socialt liv, fritidsinteresser, seksualitet, krop, uddannelse og job, fastholdelse i uønskede relationer og gennem isolation og overvågning. Negativ social

kontrol kan have en karakter eller et omfang, hvor den falder inden for straffelovens definition på psykisk vold (straffelovens §243).

Når reguleringen og/eller sanktioneringen medfører begrænsning af individets rettigheder, trivsel eller alderssvarende udvikling, bliver den negativ. Negativ social kontrol anvendes i æresrelaterede konflikter, men kan også anvendes i eksempelvis ekstremistiske miljøer.

Del 2: Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i Albertslund Kommune

Omfang

I Albertslund Kommune er billedet på omfanget ÆK og NSK ikke særlig tydeligt i forhold til borgersammensætningen og de generelle socioøkonomiske forhold i kommunen. En formodning kan være, at der foregår flere konflikter end kommunens medarbejdere på nuværende tidspunkt identificerer, fordi der ikke er tilstrækkelig opmærksomhed på de tegn og situationer, hvor ÆK og NDK viser sig. I dette perspektiv er der behov for, at frontpersonalets opmærksomhed bliver skærpet yderligere, så de borgere, der er udsat for det får bedre hjælp.

En anden formodning kan være, at netop den lange opholdstid i Danmark for nogle familier i Albertslund Kommune bidrager til en lav grad af ÆK og NSK. Det faktum, at Albertslund Kommune ikke modtager nye flygtningefamilier kan derfor være en forklaring på det forholdsvis lille antal sager, der identificeres.

Hvem udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

Både børn og voksne kan være udsatte for ÆK og NSK. En gængs opfattelse er, at de typiske ofre er teenagepiger og kvinder med etnisk baggrund. Denne opfattelse er ikke fyldestgørende, og det kan skabe en risiko for, at vi som fagpersoner er blinde over for de tilfælde, der ikke dækkes under denne gruppe. Drengene og mænd kan være ofre for æresrelaterede konflikter, både i forhold til seksualitet, valg af partner og uddannelse, men også i forhold til en forventning om at de bidrager til udøvelse af negativ social kontrol eller vold.

Konflikterne kan opstå i krydsfeltet mellem kønsopfattelser, kultur, etnicitet, religion, migration og nationalitet. Det er derfor vigtigt ikke at fokusere på personers ophav eller antagelser om, hvad de oplever på baggrund af deres kultur eller religion, men reagere professionelt, hvis der skulle opstå bekymring om kontrol, vold eller en æresrelateret konflikt.

Organisering af beredskabet i Albertslund Kommune

Albertslund Kommune har et team om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Konsulenter, der repræsenterer hver sin afdeling, står for at sikre, at viden er tilgængelig i deres afdeling og at konkrete sager bliver vendt, enten med afdelingens konsulent eller hele teamet. I teamet deltager en konsulent fra hver af de fire relevante afdelinger: Skole & Dagtilbud, Børn & Familie, Ældre, Social & Sundhed, Borger & Arbejdsmarked og en konsulent fra Den Kriminalpræventive Enhed.

Teamets opgave er, at:

- yde vejledning, som kan styrke de ansattes håndtering af sager
- sørge for at relevant viden er tilgængelig for alle medarbejdere via løbende vidensoplæg for kommunens personale
- skabe overblik over antallet af sager, både bekymrings-sager og sager, hvor der er gennemført en foranstaltning

- holde kontakt til nationale myndigheder og politiet om udviklingen generelt på området

Vejledning

Udgangspunktet, er at den medarbejder, som borgeren har henvendt sig til i en tillidsfuld relation, bevarer kontakten. En konsulent fra teamet vejleder medarbejderen og kan gå med til en samtale med borgeren. Hvis der skal iværksættes en foranstaltning, kobles en myndighedsperson på sagen.

De forskellige afdelinger har forskellig karakter. I Skole & Dagtilbud er der mange lokale enheder med hver deres leder og mange medarbejdere; i Borger & Arbejdsmarked er der kortere fra frontmedarbejder til konsulent. Vejledningen skal derfor ikke organiseres på samme måde i alle afdelinger. Teamet udpeger lokale videns personer, som kan vejlede deres kolleger og tage kontakt tilbage til teamet, når en sag om ÆK og NSK opstår.

Viden

Teamet offentliggør viden om, hvordan man genkender ÆK og NSK og hvilke handlemuligheder, der er, på medarbejdersiden, via personalemøder og ad andre relevante kanaler. I forlængelse af denne beredskabsplan udarbejdes action Cards, som er tilpasset de enkelte afdelinger. Action Cards udgør sammen med beredskabsplanen grundlaget for formidlingen.

Teamet udpeger videns personer, hvor det er relevant for at nå tæt på frontmedarbejderne, og for at sikre, at viden er tilgængelig på den enkelte arbejdsplads. Teamet inviterer hvert år videns personerne til møde for at få vedligeholdt deres viden om området, herunder at blive opdateret med ny lovgivning og for at udveksle information om sager i det forgangne år. Materiale og kurser fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) kan danne grundlag for det årlige møde.

Overblik over sager

Teamet gemmer anonymiserede data om sager, der har været behandlet i teamet på en sag i SBSYS. Herunder registreres hvilken type af konflikt, det drejer sig om. Repræsentanten i teamet fra hhv. Børn & Familie og Ældre, Sundhed & Social har ansvar for at iværksætte en praksis for at markere sager, hvor de som myndighed har iværksat en foranstaltning eller hvor en voksen har været på krisecenter, og hvor årsagen kan henføres til ære eller negativ social kontrol.

Formålet med at holde overblik over sagerne er at følge problemets omfang og tendenser i sagerne for bedre at kunne opdage sagerne og også handle forebyggende.

Kontakt til nationale myndigheder

Team om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol repræsenterer kommunen overfor SIRI, VISO og politiet og sørger for, at viden om ny lovgivning, nye tiltag og kursustilbud bliver kendt for de relevante medarbejdere. De lokale videns personer bruges som kanal, for at sikre at viden når fra nationalt niveau via teamet ud til frontmedarbejderne

Ledelsesmæssig forankring

Ansvar for beredskabsplanen ligger hos afdelingen Børn & Familie. Afdelingschefen er ansvarlig for at beredskabsplanen følges og action card og andet materiale opdateres. Ifølge Barnets lov skal beredskabsplanen opdateres senest hvert fjerde år..

Teamet udarbejder hvert år i forbindelse med mødet for videns personer en kort status om antal af sager i det forgangne år, ny lovgivning eller andre nye tiltag på området. Status afleveres til afdelingschefen for

Børn & Familie, der tager stilling til hvilket forum, den skal præsenteres i, herunder om den skal behandles politisk.

Cheferne for de fire relevante afdelinger: Skole & Dagtilbud, Børn & Familie, Ældre, Social & Sundhed, Borger & Arbejdsmarked samt Den Kriminalpræventive Enhed har ansvar for, at der altid er en aktiv repræsentant for afdelingen i konsulentteamet.

Del 3: Anvisninger på handling

Tegn på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

En konflikt kan opstå, hvis en person modsætter sig familiens ønsker til ægteskab, har en seksuel orientering, som ikke kan rummes inden for familiens traditioner, ønsker om en omgangskreds eller uddannelse, som går imod familiens vilje eller på anden måde bryder familiens normer.

Konflikter kan medføre alvorlige overgreb såsom:

- Fysisk og psykisk vold
- Genopdragelsesrejser
- Tvangsægteskab
- Isolation eller udstødelse fra familien
- Negativ social kontrol (overvågning, forbud mod at deltage i sociale aktiviteter, trusler, følelsesmæssigt pres)

Opmærksomhedspunkter for unge under 18

At være udsat for negativ social kontrol kan have alvorlige konsekvenser for den unge, der kan opleve frustration, modløshed, tristhed og stress, og den unge kan føle sig nødsaget til at leve et dobbeltliv i et forsøg på at have et almindeligt ungdomsliv. Den unge kan også overpræstere i forsøg på at leve op til familiens krav. Da æresbegrebet særligt er knyttet til forestillinger om kvinders ærbarhed og seksuelle adfærd, er unge piger og kvinder oftere udsat for negativ social kontrol end unge mænd.

Unge mænd kan dog også mødes af krav til deres partnervalg og de kan være ofre, fordi de bliver presset til at deltage i udøvelse af negativ social kontrol. Mens den negative sociale kontrol oftest skyldes frygt for rygter og sladder, kan manglende kendskab om faktiske forhold (hvad man laver på en lejrskole, hvordan idrætsundervisning foregår mm.) også have indflydelse på karakteren af de restriktioner og begrænsninger, som forældre og evt. andre pålægger børn og unge.

Har du bekymringer for et barn eller en ung, er der et par ting, du skal være opmærksom på:

- Som fagperson har du skærpet underretningspligt. Det betyder, at du har pligt til at reagere, alene på baggrund af forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte. Du laver en underretning ved at følge den normale procedure for underretninger på Albertslund Kommunes hjemmeside, og her er det vigtigt, at problematikken og mistanken foldes eksplicit ud.
- Det er vigtigt, når du kontakter kommunen, at du får beskrevet hvad der bekymrer, hvad det er du ser og om der er en akut fare og i så fald om barnet er sikret. Kontakt altid Familieafsnittet på 43686486 eller Københavns Vestegns Politi på 43861448, hvis der er tale om akut fare for overgreb eller udrejse af Danmark.

- Er din bekymring rettet mod forældrenes adfærd, er det vigtigt, at du taler alene med barnet/den unge og kun med barnets/den unges samtykke inddrager familien. I æresrelaterede sager kan det have konsekvenser for den unge at inddrage forældrene for tidligt i forløbet.

Opmærksomhedspunkter for personer over 18

Både straffeloven, udlændingeloven, lov om social service, lov om aktiv beskæftigelsesindsats, ægteskabsloven og CPR-loven spiller ind i kommunens håndtering af sager vedrørende negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter på voksenområdet. Det er derfor vigtigt, at du som fagperson søger sparring hos team om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og relevante rådgivningstilbud, når der opstår bekymringer eller henvendelser fra personer over 18 år.

Begrænsninger i en kvindes mulighed for at deltage i sociale sammenhænge kan have store konsekvenser for hendes mulighed for at forsørge sig.

Har du bekymringer for, eller henvender en person sig til dig, er der et par ting, du skal være opmærksom på:

- Tal med den person, som sagen handler om, når der er mulighed for at gøre det alene. Spørg fx ikke ind til konkrete beskrivelser i samtaler, hvor personen har et familiemedlem med som bisidder, medmindre personen selv åbner op for emnet. Der er mulighed for at udelukke et familiemedlem fra at være bisidder.
- Inddrag personen i hvilke muligheder, der er for at hjælpe, og hvad en beslutning kan indebære. I nogle tilfælde vil det kræve en ekstra indsats at sikre, at borgere, der tidligere ikke har været vant til at træffe beslutninger om deres eget liv, bliver inddraget og får ejerskab over beslutningerne. Oplys personen om mulighed for at inddrage politi, sikkerhedskonsulent, familierådgivere m.fl. hvis nødvendigt.
- Har personen børn, er det vigtigt, at du er opmærksom på din skærpede underretningspligt. Du har pligt til at reagere, alene på baggrund af forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung har behov for særligt støtte. Du laver en underretning ved at gå på Albertslund Kommune hjemmeside og følge den normale procedure for underretning.

Kontakt

Sikkerhedskonsulenterne: Sikkerhedskonsulenterne er et nationalt projekt under Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI). Sikkerhedskonsulenterne styrker sikkerheden for borgere, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og kan bistå borgere og fagprofessionelle med at udarbejde risikovurderinger. Du kan finde navn og kontaktoplysninger på din lokale sikkerhedskonsulent på styrelsens hjemmeside.

[Sikkerhedskonsulenterne \(siri.dk\)](https://www.siri.dk)

VISO: National videns og specialrådgivningsorganisation på det sociale område. VISO tilbyder rådgivning og udredning til fagpersoner, når en borger er udsat for æresrelaterede konflikter. Rådgivningen indeholder risikovurdering, faglig sparring og mægling i familien.

Telefon: 72 42 40 00

RED Rådgivning: Et landsdækkende tilbud om professionel rådgivning om æresrelaterede konflikter. De rådgiver unge, forældre og fagpersoner, der enten oplever eller arbejder med æresrelaterede konflikter. RED Rådgivningen tilbyder mægling i familierne og kan også bevilge psykologhjælp til den borger der står i en æresrelateret konflikt.

Hotline 70 27 76 66, døgndækning alle dage

RED Safehouse: Der er to safehouses under RED. Et placeret på Sjælland og et i Jylland. RED Safehouse tilbyder ophold til unge mellem 16 og 30 år uden børn, som har brug for beskyttelse og støtte til at få et selvstændigt liv efter egne ønsker. Både unge kvinder og mænd kan få ophold, beskyttelse og støtte på RED Safehouse i op til 2 år og i udslusningsboligerne i op til 1 år.

Telefon RED 1, Sjælland: 45 11 78 00

Telefon RED 2, Jylland: 61 93 63 28

Udenrigsministeriet/Koordinationsenheden: Ved bekymring for eller konkret viden om, at en borger er udsat for tvungen udrejse af Danmark eller ufrivilligt ophold i andet land, skal Udenrigsministeriet orienteres.

Udenrigsministeriets Borgerservice

Udenrigsministeriets Globale Vagtcenter

Telefon +45 33 92 11 12

Politiet: Hvis en borger er truet eller udsat for kriminelle handlinger, skal politiet orienteres. Psykisk vold, stalking og vold i nære relationer betegnes af politiet SVÆV-sager og behandles i en særlig enhed.

Københavns Vestegns Politi kan kontaktes på telefon 43861448 eller e-mail : kbhv@politi.dk.